

**ΟΜΙΛΙΑ
ΤΟΥ
ΚΩΣΤΑ ΣΗΜΙΤΗ**

**ΣΤΟ 7^ο ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΤΟΥ ΠΑ.ΣΟ.Κ.**

Παρασκευή, 4 Μαρτίου 2005

Συντρόφισσες και σύντροφοι,
Φίλες και φίλοι,

Το έβδομο συνέδριο του ΠΑ.ΣΟ.Κ. βρίσκει την Ελλάδα σε μια κρίσιμη καμπή. Η κυβέρνηση της χώρας εφαρμόζει το επικίνδυνο δόγμα της μη δράσης. **Μη δράση με στόχο το μη κόστος.** Η στάση της απέναντι στο σχέδιο Ανάν, η αποδοχή της έναρξης των ενταξιακών διαπραγματεύσεων της Τουρκίας χωρίς να αξιοποιηθούν οι συμφωνίες του Ελσίνκι, το πιστοποιούν. Αυτά για τα οποία εργαστήκαμε, κατακτήσεις τις χώρας, που ήρθαν μετά από κόπο ετών, υποχωρούν όλο και περισσότερο. Συγκριτικά πλεονεκτήματα στην εξωτερική πολιτική, στις ελληνοτουρκικές σχέσεις, στην οικονομία και την ανάπτυξη, εξανεμίζονται με όλο και μεγαλύτερους ρυθμούς. Θα έρθει η στιγμή, που ο ελληνικός λαός θα πρέπει να εργαστεί ξανά από την αρχή για να επουλώσει τραύματα, να διορθώσει σοβαρά λάθη και να ξαναχτίσει όσα μέχρι πρόσφατα ήταν κεκτημένα της πατρίδας.

Συντρόφισσες και σύντροφοι,

Η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας μας πληροφόρησε, μόλις ανέλαβε τα καθήκοντά της, ότι θα επιδιώξει μια ήρεμη εξέλιξη στη χώρα. Δεν μας κατατόπισε όμως τι

εννοεί με την επιδιωκόμενη ηρεμία. Προφανώς η περασμένη οκταετία του ΠΑ.ΣΟ.Κ. ήταν «ανήσυχη». Ταλαιπώρησε τους πολίτες. Χρειάζονται κατά τη Νέα Δημοκρατία τώρα προφανώς χαλαροί ρυθμοί και προσεγγίσεις που να μην τονίζουν την ανάγκη να προχωρήσουμε πιο γρήγορα για να ξεπεράσουμε την υστέρηση της χώρας. Χρειάζεται να αποφεύγουμε αναμετρήσεις και αντιπαλότητες. Εξαρτάται όμως μόνο από εμάς η απάντηση στο δίλημμα αν πρέπει ή όχι να αναδεικνύονται οι πιεστικές ανάγκες, εάν μας ταιριάζει η «ησυχία» ή η «ανησυχία»; Βέβαια όχι.

Όλοι οι Έλληνες ξέρουμε πολύ καλά ότι η εξέλιξη της διεθνούς οικονομίας επηρεάζει τη δικιά μας θέση, τα προβλήματά μας και τις λύσεις τους. Όταν το κόστος εργασίας είναι στην Ανατολική Ευρώπη χαμηλότερο από την Ελλάδα, όχι μόνο οι ξένοι επενδυτές επενδύουν αλλά και ελληνικές επιχειρήσεις μεταφέρουν τις παραγωγικές τους δραστηριότητες εκεί. Τι κάνουμε εμείς για την ανταγωνιστικότητά μας, για την ανάπτυξη των συγκριτικών πλεονεκτημάτων μας; Είμαστε ευχαριστημένοι γιατί εξασφαλίσαμε τα κονδύλια για τους αγρότες μας μέχρι το 2013. Όμως, η ΚΑΠ άλλαξε. Τι προετοιμασία έχουμε κάνει για να προετοιμάσουμε τους αγρότες για τους νέους κανόνες, που θα ισχύσουν το τέλος του επόμενου χρόνου;

Πολλά παρόμοια ερωτήματα συνοψίζονται σε ένα μόνο: **Μπορούμε εμείς να ησυχάζουμε και να εκπέμπουμε έναν επαρχιωτισμό άλλων εποχών, όταν όλα γύρω μας τρέχουν όλο και πιο γρήγορα, όταν όλες οι χώρες επιδιώκουν να επιταχύνουν την προσαρμογή και ανάπτυξή τους; Μπορεί η κυβέρνηση να εξαντλείται σε επικοινωνιακούς τακτικισμούς ως εάν η κυβερνητική δραστηριότητα να έχει ένα στόχο μόνο, την ανάλυση των μικροπολιτικών ειδήσεων της ημέρας;**

Η αντίληψη της Νέας Δημοκρατίας ότι χρειαζόμαστε μια ήρεμη εξέλιξη, είναι απόρροια της πεποίθησης ότι τα πάντα λειτουργούν με βάση έναν αυτόματο πιλότο. Ότι λίγο ως πολύ όλα τα θέματα κατευθύνονται από τη διεθνή οικονομία ή την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η ίδια η κυβέρνηση αναλαμβάνει να μεταφέρει τα συνήθως άσχημα και προσφάτως, όπως στην περίπτωση της επιτήρησης της ελληνικής οικονομίας, ταπεινωτικά νέα, στους πολίτες. Η «φιλοδοξία» της Νέας Δημοκρατίας εξαντλείται στο να παίζει το ρόλο του αγγελιοφόρου. Αυτή η στάση σηματοδοτεί την επανεμφάνιση της αντίληψης της μοιρολατρίας: Ότι τα πράγματα συμβαίνουν, ότι τρέχουν όπως τα καθόρισαν οι προηγούμενοι ή εκείνοι που αποφασίζουν. Ότι εμείς

δεν χρειάζεται ή δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτα. Είναι μια αντίληψη, που οι πολιτικές ηγεσίες της συντηρητικής παράταξης καλλιέργησαν. Είναι μία από τις αντιλήψεις, που συνέβαλλαν αποφασιστικά στην οπισθοδρόμηση της Ελλάδας. Όμως, η αλήθεια είναι –και πρέπει να την συνειδητοποιήσουν όλοι και ιδίως οι νέοι– ότι η Ελλάδα δεν καθορίζεται μόνο από αυτοματισμούς, δεν είναι οπωσδήποτε υποτελής, ούτε η τύχη της εξαρτάται από τον «πιλότο» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. **Η Ελλάδα μπορεί συνδιαμορφώνει τις αποφάσεις προς όφελός της.** Μπορεί να επηρεάζει με τις πολιτικές της, με τις θέσεις της, με την διαπραγματευτική της στρατηγική. Έχει αυτή τη ζωτική δυνατότητα αλλά και το δικαίωμα, όπως το έχει και κάθε άλλη χώρα της Ένωσης. **Η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας το έχει απεμπολήσει, το έχει εγκαταλείψει, αποφεύγει να δοκιμάσει να το ασκήσει.** Η κυβέρνηση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. το ασκούσε ενεργά, συστηματικά και με όλο και μεγαλύτερες επιτυχίες σε σχέση με το μέγεθος της χώρας. Γι' αυτό η Ελλάδα πέτυχε τέτοιο ύψος πόρων στο Γ' ΚΠΣ το 1998 στο Βερολίνο. Γι' αυτό πέτυχε την διατήρηση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής το 2003. Γι' αυτό πέτυχε σε ελάχιστο χρόνο να χτίσει μεγάλα έργα υποδομής ιστορικής εμβέλειας, αλλά και σύγχρονα νοσοκομεία και σχολεία σε όλη τη χώρα. Γι'

αυτό πέτυχε να μπει στην ΟΝΕ και να οδηγήσει την Κύπρο στην Ευρωπαϊκή Ένωση παρά την τουρκική απειλή και παρά το αυξημένο οικονομικό κόστος για την αντιμετώπιση αυτής της απειλής. Γι' αυτό πέτυχε να είναι έτοιμη για την Ολυμπιάδα. **Ρωτά κανείς εύλογα: Γιατί διακόπηκε απότομα αυτή η σειρά εθνικών κατακτήσεων; Αν όλα κατευθύνονται από τρίτους χωρίς τη δική μας συμμετοχή, τότε γιατί σταμάτησε ξαφνικά η Ευρώπη να δουλεύει για την Ελλάδα; Η αλήθεια είναι, ότι σταμάτησε η Ελλάδα να δουλεύει για να αξιοποιήσει τα πλεονεκτήματά της.**

Ο χρόνος για την Ελλάδα σταμάτησε στον Μάρτιο του 2004 γιατί η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας από τη μια μεριά πάσχει από την ασάφεια στόχων, ιεραρχήσεων και σχεδίου, από την άλλη έχει μια κύρια απασχόληση την ενίσχυση της εξουσίας για χάρη της εξουσίας. Ένας χρόνος διακυβέρνησης το επιβεβαιώνει. Υποσχέθηκε να αντιμετωπίσει με δραστικά διαφορετικό τρόπο τα προβλήματα του τόπου. Δεν έκανε τίποτα τέτοιο. **Στέκει, αμήχανη, ακίνητη και αδιάφορη μπροστά στα προβλήματα.** Συνθέτει ευκαιριακά και αντιμετωπίζει ευκαιριακά. Αγνοεί τόσο τα μακροπρόθεσμα όσο και τα μεσοπρόθεσμα. Κυβερνά αποκλειστικά και μόνο με κριτήριο τι μπορεί να ενισχύσει τη δικιά της δύναμη και όχι

τι μπορεί να ενισχύσει τη θέση της χώρας. Έχει μια σαφή στρατηγική, να αυξήσει τις δυνατότητες επιρροής της, να καταγγέλλει τους αντιπάλους της, να χειραγωγεί την κοινή γνώμη. Τα προβλήματα του τόπου έρχονται σε δεύτερη μοίρα. Εκεί δεν χρειάζονται αναταράξεις. Αναταράξεις όμως προκαλούν οι εμπαιγμοί και οι παραπλανήσεις στην εφαρμογή των όσων υποσχέθηκε η Νέα Δημοκρατία. **Ακριβώς γι' αυτό η κυβέρνηση μοιάζει με κακή δημοτική αρχή.** Μια δημοτική αρχή, που δεν κάνει τίποτα εκτός από ατομικές εξυπηρετήσεις και όταν πιέζεται επιρρίπτει με ευκολία στο κεντρικό κράτος όλες τις ευθύνες για τα προβλήματα, που συσσωρεύονται και πολλαπλασιάζονται.

Γιατί όμως επιλέγει αυτή την βολική για την ίδια, αλλά αρνητική για τον τόπο, στρατηγική; Ποιον φοβάται και δεν δρα; Φοβάται και δεν δρα γιατί η κυβέρνηση αντλεί τη δύναμή της από τις αιτίες της ελληνικής υστέρησης, από όλα εκείνα που κρατούν τον τόπο πίσω. **Η κυβέρνηση δεν δρα και «γαντζώνεται» από το ιδεολόγημα του «αυτόματου πιλότου» κυρίως γιατί φοβάται να διαχειριστεί το εύρος των κοινωνικών αντιπαραθέσεων.** Οι πολιτικοί πρέπει όμως να εξετάζουμε σε βάθος τις αιτίες της ελληνικής υστέρησης και να αναμετριάμαστε με αυτές, αν

θέλουμε πραγματικά να προσφέρουμε στη χώρα. Η πραγματικότητα είναι ότι για να προκόψει ο τόπος πρέπει να ερχόμαστε σε αντιπαράθεση με δομές κοινωνικές, πολιτισμικές, ιδεολογικές που προσδιορίζουν αρνητικά την πολιτική, κοινωνική και οικονομική εξέλιξη. Το εύρος αυτών των κοινωνικών αντιπαραθέσεων είναι πολύ μεγαλύτερο απ' ό,τι η ίδια η κοινωνία αντιλαμβάνεται ή θέλει να αναγνωρίσει και απ' ό,τι οι κυρίαρχες οικονομικές ή πολιτικές δυνάμεις επιτρέπουν να γίνει αποδεκτό.

Συντρόφισσες και σύντροφοι,

Θα σταθώ σ' ένα παράδειγμα για το εύρος των κοινωνικών αντιπαραθέσεων, τις «παράπλευρες αντιθέσεις». Η έκφραση «παράπλευρη αντιπαράθεση» δεν σκοπεύει να χαρακτηρίσει μια αντιπαράθεση ως ήσσονος σημασία ή υποδεέστερη. Μπορεί να είναι πράγματι σε σύγκριση με κεντρικά οικονομικά ή πολιτικά ζητήματα όπως η εισοδηματική πολιτική ή οι ασφαλιστικές ρυθμίσεις δευτερεύουσας σημασίας. Όμως μπορεί να έχει παρ' όλα αυτά **πρωτεύοντα ρόλο** στις πολιτικές εξελίξεις και να είναι καθοριστική για τον τρόπο οργάνωσης και άσκησης της οικονομικής και πολιτικής εξουσίας, Παράδειγμα μιας τέτοιας «παράπλευρης

αντιπαράθεσης» υπήρξε η διαμάχη που προκάλεσε το σχέδιο «Καποδίστριας» για την αναμόρφωση της τοπικής αυτοδιοίκησης. **Η κοινωνική αλλαγή εξαρτάται και από την έκβαση των «παράπλευρων αντιθέσεων».** Γιατί οι νοοτροπίες και συσχετισμοί δυνάμεων στο επίπεδο της διοίκησης ή των πολιτισμικών συμπεριφορών μπορούν να συντηρούν και να ενισχύουν την κοινωνική στασιμότητα ή να αποτελούν, όπως η συντεχνιακή νοοτροπία και οργάνωση, ανάχωμα στον εκσυγχρονισμό και την πρόοδο. **Η διαμάχη πρόοδος – συντήρηση εκτείνεται ιδιαίτερα στη σημερινή εποχή σε παράπλευρες αντιθέσεις και αντιπαραθέσεις.**

Η Ελλάδα, για να στηρίξει τους μεγάλους στόχους που πέτυχε και να επιταχύνει το βήμα της οφείλει να προωθήσει ιδίως τώρα κοινωνικές και διοικητικές μεταρρυθμίσεις. Όμως, οι μεταρρυθμίσεις για μια νέα αναπτυξιακή εκτίναξη, ένα **νέο κύμα εκσυγχρονισμού** συναντούν τάσεις παθητικής αντίστασης. Μια που οι στόχοι είναι σήμερα πολύ πιο ασαφείς και δεν συμβολίζονται από μια τόσο θεαματική επιδίωξη όπως «**η ένταξη στην ONE**» η κωλυσιεργία είναι πιο εύκολη και πιο αποδεκτή. Όμως το πρόβλημα είναι ότι οι αλλαγές στην παιδεία, στη δημόσια διοίκηση, στο σύστημα υγείας, στη χωροταξία δεν μπορούν να γίνουν χωρίς την εντατική

παρουσία ενός κόμματος που πληροφορεί, εξηγεί, συνδέει τις αλλαγές με γενικότερους στόχους και κινητοποιεί. Αυτό το κόμμα δεν είναι το κόμμα της Νέας Δημοκρατίας. Η συντηρητική παράταξη δεν έχει την ιδεολογία για να κινητοποιεί συλλογικά τους πολίτες προς νέες κατευθύνσεις. Η κυβέρνηση φοβάται να αγγίξει οποιοδήποτε θέμα γιατί δεν έχει τη νοοτροπία, τη γνώση και τη θέληση.

Μια συνήθης ένσταση που προβλήθηκε σε περιπτώσεις παράπλευρων αντιθέσεων στο παρελθόν, είναι ότι οι αντιθέσεις αυτές δεν αφορούν θέματα κοινωνικής δικαιοσύνης και άρα το ΠΑ.ΣΟ.Κ. ενδιαφέρεται δευτερευόντως γι' αυτά. Έχουν περισσότερο διαχειριστικό χαρακτήρα και ότι ως εκ τούτου ο προοδευτικός χώρος πρέπει να είναι ελαστικός στις επιδιώξεις του και να μην αντιπαρατίθεται στο λαϊκό αίσθημα. Εφόσον σε ένα νομό οι κάτοικοι μετά την κατασκευή ενός νέου νοσοκομείου θέλουν να διατηρήσουν και το παλιό, γιατί όχι; Εφόσον οι δεκάδες χιλιάδες οπαδοί των δύο ομάδων μπάσκετ μιας πόλης απειλούν με διαδηλώσεις γιατί να επιμένουμε να πληρώσουν οι ομάδες φόρους και χρέη στα ασφαλιστικά ταμεία; Τα παραδείγματα παρομοίων συλλογισμών είναι χωρίς τέλος. Όμως, η αποδοχή της «ελαστικότητας»

σημαίνει αποδοχή μιας νομιμότητας που εφαρμόζεται επιλεκτικά και που ταυτίζεται με την ανομία. Οδηγεί έτσι σε μια «φεουδαρχική κοινωνία», όπου ισχυρές ομάδες μοιράζουν την κοινωνία σε φέουδα και επιβάλλουν τη θέλησή τους μέσα στο δικό τους φέουδο. Χαμένοι είναι οι πιο αδύναμοι και η κοινωνική δικαιοσύνη. Άλλωστε, δεν πρέπει να είμαστε αφελείς. Οι κάτοικοι κινητοποιούνται για το νοσοκομείο από γιατρούς, επαγγελματίες και ενδιαφερόμενους τοπικούς παράγοντες. Οι οπαδοί κινητοποιούνται από τους επιχειρηματίες ιδιοκτήτες των ομάδων. Επιδίωξή των υποκινητών να αποσπάσουν πόρους από την πολιτεία, πόρους της ανάπτυξης και της κοινωνικής πολιτικής. Άρα και στις δευτερεύουσες συγκρούσεις το θέμα δεν είναι διαχειριστικό και μόνο. Το διακύβευμα, που δίνει νόημα στη σύγκρουση, είναι η βελτίωση των συνθηκών ζωής των πολλών, το πώς επιτυγχάνουμε μια πιο δίκαιη κοινωνία. Και η δίκαιη κοινωνία χτίζεται όταν όλο και περισσότεροι πολίτες αποκτούν συναίσθηση της κοινωνικής τους ευθύνης και συμπεριφέρονται με κριτήριο την ευθύνη αυτή.

Συντρόφισσες και σύντροφοι,

Ο τοπικισμός είναι ένα από τα πολύ ισχυρά στοιχεία της ελληνικής κοινωνίας. Εμφανίζεται με το μανδύα της περιφερειακής ανάπτυξης ή της τήρησης των παραδόσεων, αλλά εξυπηρετεί συνήθως ορισμένα ισχυρά τοπικά συμφέροντα. Αν και εκφράζει την επιδίωξη για καλύτερη και πιο πολύπλευρη τοπική ζωή, δεν παύει να υποτάσσει την οργάνωση της περιφέρειας σε κριτήρια ανορθολογικά, που έχουν αρνητικές συνέπειες για τη χώρα. Τα παραδείγματα είναι πολλά. Από τα αιτήματα σε κάθε σχεδόν νομό να δημιουργηθούν **αεροδρόμια και μεγάλα **λιμάνια** μέχρι τις απαιτήσεις να μη γίνουν βιομηχανικές εγκαταστάσεις ή χωματερές εν ονόματι δήθεν της προστασίας του περιβάλλοντος αλλά στη πραγματικότητα για να μη μειωθούν οι αξίες γης. Πολλά στελέχη μας ασπάζονται και πλειοδοτούν υπέρ των απόψεων αυτών για να μην χάσουν την τοπική στήριξή τους και εντείνουν μ' αυτόν τον τρόπο το φαινόμενο.**

Εξίσου ισχυρές με τον τοπικισμό είναι οι πελατειακές νοοτροπίες. Η αντίληψη «του δικού μας κράτους» που οφείλει να «διορίζει τα δικά μας παιδιά» και να εξυπηρετεί τους «δικούς μας» είναι πάντοτε ισχυρή. Το **ΑΣΕΠ ήταν μια σημαντική κατάκτηση γιατί επέβαλε αντικειμενικούς**

κανόνες για τις προσλήψεις, κανόνες που ίσχυαν στη Δυτική Ευρώπη πλέον του αιώνα. Η Νέα Δημοκρατία για να διευρύνει την απήχυσή της υποσχέθηκε προεκλογικά την κατάργηση του ΑΣΕΠ, όπως ζητούσαν οι οπαδοί της. **Μετεκλογικά υπαναχώρησε αρχικά, όμως τελικά έκανε «ριφιφι στο ΑΣΕΠ», γκρέμισε ένα τμήμα του θεσμού κι έχτισε εκεί την κερκόπορτα της προσωπικής συνέντευξης.** Αλλά και στο ΠΑ.ΣΟ.Κ., μεσαία στελέχη στην περιφέρεια επεσήμαιναν συνεχώς, *«ότι χάνουμε ψήφους γιατί μας ζητάνε διορισμούς και δεν ανταποκρινόμαστε».* Οι αντικειμενικές διαδικασίες προκαλούν ακόμα και σήμερα διακομματική ενόχληση γιατί παρεμποδίζουν τη διαχείριση θέσεων και ευνοιών που εξασφαλίζουν κομματική επιρροή.

Συντρόφισσες, σύντροφοι,

Φίλες, φίλοι,

Θα μπορούσα να αναφέρω και πολλές άλλες νοοτροπίες και στάσεις, το συντεχνιασμό, την επιχειρηματική ιδιοτέλεια, τον εθνοκεντρισμό, το λαϊκισμό, την προβολή μιας δήθεν ελληνικής ιδιαιτερότητας που υπερασπίζεται συγκεκριμένα συμφέροντα, την συντηρητική πίστη σε ιεραρχίες, επετηρίδες, αρχαιότητες και μια αυστηρά δομημένη κοινωνία. Θα σταθώ σε ένα μόνο, στις στάσεις

και απόψεις, που οδηγούν στον περιορισμό της κοινωνικής ευθύνης του πολίτη. Στην απενοχοποίησή του όταν αδιαφορεί σε υποχρεώσεις. Στάσεις και απόψεις, που του παρέχουν άλλοθι για μια άκριτη συμπεριφορά στα θέματα που τον αφορούν. Είναι νοοτροπίες περιορισμού της ευθύνης εκεί όπου η σύγχρονη ζωή απαιτεί αυξημένη υπευθυνότητα και συμμετοχή. Συλλογικά στην πολιτική μας ζωή αυτή η τάση περιορισμού της ευθύνης εκδηλώνεται, όχι μόνο με τη θεωρία περί «αυτόματου πιλότου», αλλά και με άλλες πολλές πρακτικές. Μία από αυτές ιδίως στις διεθνείς μας σχέσεις είναι η συνωμοσιολογία. Συνωμοτούν εναντίον μας και γι' αυτό δεν πετυχαίνουμε αυτό που δικαιούμαστε και αξίζουμε. Όμως κατά κανόνα δεν υπάρχουν συνωμοσίες. Αυτό που δικαιούμαστε και αξίζουμε δεν το πετυχαίνουμε γιατί δεν προετοιμαστήκαμε, δεν οργανωθήκαμε, δεν δουλέψαμε. Γιατί εκλαμβάνουμε τις ιδεοληψίες μας ως πραγματικότητα, γιατί αγνοούμε τα συμφέροντα και τις ικανότητες των άλλων.

Θα πρέπει να προστεθεί ότι οι νοοτροπίες που περιέγραψα ενισχύονται και αλληλοτροφοδοτούνται από μια αντίληψη ζωής, που επικρατεί ιδίως στα μεσοστρώματα και δημιουργεί κατευθύνσεις συμπεριφοράς για το σύνολο της κοινωνίας. Αποδεκτό

και προς μίμηση πρότυπο είναι το άτομο, που προοδεύει χάρη στην εμφάνισή του, τον επιδέξιο χειρισμό των διαπροσωπικών σχέσεων. **Το αν είναι δημιουργικός, παράγει, συμβάλει είναι δευτερεύουσας σημασίας.** Αποφασιστικό είναι αν «πουλάει» καλά τον εαυτό του. Με τέτοια δεδομένα, λόγος που επισημαίνει δυσκολίες και ευθύνες, η επισήμανση αντικοινωνικών συμπεριφορών αποφεύγονται συστηματικά από τους πολιτικούς και το κόμματα. Κοστίζουν. **Αλλά και η αποφυγή τους κοστίζει στην κοινωνία.** Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. δεν έχει ανάγκη να ακολουθήσει αυτό το δρόμο. Είναι η παράταξη της δημιουργικής αμφιβολίας, δύναμή του είναι η ανάλυση, η κριτική ικανότητά του, η παραγωγή ιδεών και όταν χρειάζεται κόντρα στο ρεύμα.

Συντρόφισσες και σύντροφοι,

Γενεσιουργός αιτία της ελληνικής υστέρησης, των οικονομικών και κοινωνικών προβλημάτων είναι οι παραπάνω αρνητικές νοοτροπίες σε συνδυασμό με την υστέρηση στην ανάπτυξη και τα ανοιχτά εθνικά θέματα, που εκθέτουν τη χώρα σε έναν διαρκή κίνδυνο και αυξάνουν το βαθμό αβεβαιότητας για το μέλλον. Η ευρωπαϊκή στρατηγική, δηλαδή η ενσωμάτωση και ο διαρκής ενεργός ρόλος στις

σύγχρονες ευρωπαϊκές οικονομικές και θεσμικές δομές αποτελεί το κλειδί για την υπέρβαση και τη λύση του συνολικού προβλήματος ανάπτυξης, δικαιοσύνης και ασφάλειας της χώρας. Αυτή ήταν και είναι η στρατηγική της «ισχυρής Ελλάδας». Οποιαδήποτε άλλη πολιτική στρατηγική με όποιο μανδύα και να ντύνεται, είτε επικαλείται το λαό είτε τη καθημερινότητα, δεν συνεισφέρει στην ουσιαστική επίλυση των προβλημάτων της καθημερινότητας του πολίτη γιατί αδυνατεί να επέμβει θετικά και εις βάθος στους καθοριστικούς παράγοντες από τους οποίους εξαρτώνται όλοι και όλα στη χώρα μας.

Το γενικό συμπέρασμα απ' όλα αυτά είναι ένα: Πυξίδα που δείχνει ως κατεύθυνση ότι ασπαζόμαστε τις απόψεις όλων, είμαστε φιλικόι σε όλους, κατανοούμε τα προβλήματα όλων είναι άχρηστη. Η πυξίδα του ΠΑ.ΣΟ.Κ. πρέπει να δείχνει το δρόμο προς μια κοινωνία πολιτών ικανή να καταπιαστεί και να λύσει τα προβλήματα, μια κοινωνία όπου οι πολίτες αισθάνονται υπεύθυνοι και συμπεριφέρονται με συνείδηση της ευθύνης τους. Η χώρα δεν χρειάζεται μια πολιτική, που δεν ανακινεί προβλήματα με την ουτοπική ελπίδα ότι θα λυθούν από μόνα τους, αυτόματα, χάρη σε φιλικά χτυπήματα στην πλάτη,

πλατιά χαμόγελα και καθησυχαστικές διαβεβαιώσεις. Χρειάζεται μια πολιτική που θα εξασφαλίσει ώστε προβληματισμένοι πολίτες, να ασχοληθούν με τα προβλήματά τους, να σταθμίσουν το κόστος και το όφελος των πολιτικών τους, όχι μόνο βραχυπρόθεσμα, και να εργαστούν με σχέδιο για το μέλλον.

Πολλοί βεβαίως πιστεύουν ότι το πολιτικά αποδεκτό και σωστό προκύπτει από τις δημοσκοπήσεις. Η άποψη αυτή βασίζεται σε μια πολιτική προϋπόθεση, που ταιριάζει στη συντηρητική παράταξη, αλλά δεν είναι αρχή δράσης για τον προοδευτικό χώρο. Ότι το ζητούμενο για τους πολιτικούς είναι το αποδεκτό με τη στενή έννοια, δηλαδή εκείνο, που «εδώ και τώρα» θέλει ο κόσμος – γιατί υποτίθεται ότι η πολιτική είναι η διαχείριση του αποδεκτού. Αν το ζητούμενο όμως είναι να αλλάξει η κοινωνία, να αλλάξει αυτό το «αποδεκτό», τότε η «κοινή γνώμη» των δημοσκοπήσεων δεν μπορεί να καθορίζει την πολιτική. Κάθε δημοσκόπηση είναι μια «στιγμιαία φωτογραφία» γεγονότων και στάσεων, που εξελίσσονται και ξεδιπλώνονται στο μέλλον προς άγνωστη κατεύθυνση. Για όσους θέλουν να αλλάξουν τα πράγματα η πρόκληση είναι να δράσουν έτσι ώστε να αλλάξει η άρχουσα γνώμη, που καταγράφουν σήμερα οι δημοσκοπήσεις και να υποκατασταθεί από μια άλλη κυρίαρχη γνώμη, που θα καταγράψουν αύριο οι δημοσκοπήσεις. Έτσι ακριβώς

έδρασε το ΠΑ.ΣΟ.Κ. διαχρονικά. Δεν ακολουθήσαμε, αλλά αντίθετα ηγηθήκαμε της κοινής γνώμης – και την αλλάξαμε αλλάζοντας έτσι την Ελλάδα. Πρέπει να θυμηθούμε ξανά ότι δεν υπάρχει «κοινή γνώμη» με την ακίνητη και αγαλμάτινη μορφή, που της αποδίδουν όσοι θέλουν να περιχαρακώσουν μια κατάσταση και έχουν συμφέρον να παρουσιάσουν ορισμένες απόψεις ως κανόνα. Η κοινή γνώμη είναι ένα πεδίο όπου κοινωνικές και οικονομικές δυνάμεις, συνδεδεμένες με συμφέροντα, νοοτροπίες, και πολιτισμικές αντιλήψεις υπερασπίζονται ισορροπίες ή διαμορφώνουν νέες πεπιοθήσεις, διατυπώνουν και αναδιατυπώνουν «το υπαρκτό» για να νομιμοποιήσουν μια πολιτική και να την ισχυροποιήσουν. **Η κοινή γνώμη εκφράζει σχέσεις δύναμης.** Προκύπτει από ανταγωνισμούς και συγκρούσεις γνώμων, που είναι στην πραγματικότητα συγκρούσεις δύναμης μεταξύ κοινωνικών ομάδων. Το απλό συμπέρασμα για ένα προοδευτικό πολιτικό κόμμα είναι, ότι πρέπει να έχει γνώμη και τα στελέχη του να τη λένε δυνατά. Να μη φοβούνται το «πολιτικό κόστος» και την προσωπική τους τύχη. **Αλλιώς δεν δημιουργούν «κοινή γνώμη» για την πολιτική τους και κυρίως δεν αντιπαρατίθενται στην κατασκευασμένη κοινή γνώμη, η οποία επιδιώκει να ματαιώσει την πολιτική τους.**

Συντρόφισσες, σύντροφοι,

Σήμερα, με το συνέδριό μας κάνουμε μια νέα αρχή. Μια νέα αρχή που καθοδηγεί ο Γ. Παπανδρέου. Το πόσο γρήγορα θα αναλάβουμε εμείς πάλι την ευθύνη της διακυβέρνησης της χώρας εξαρτάται από μας. Εξαρτάται από τη ταχύτητα και την πληρότητα των αντιδράσεών μας και προπαντός από το θάρρος μας να προβάλουμε με δύναμη τις πεποιθήσεις και τις αξίες μας. Εξαρτάται αν θα δίνουμε τη μάχη για τις αξίες της προόδου και του εκσυγχρονισμού, ενός πατριωτισμού που προάγει το κύρος της χώρας. Εξαρτάται από το εάν εργαστούμε με πεποίθηση για μια υπεύθυνη κοινωνία πολιτών, εάν δεν αρκούμαστε στην προβολή εκείνου που συμφέρει αλλά δουλεύουμε δημιουργικά για ένα καλύτερο αύριο. Πρέπει να δώσουμε παντού και σε όλα τα θέματα το στίγμα μας. Να δείξουμε στους πολίτες την προοπτική της χώρας. Να έχουμε αυτοπεποίθηση στις δυνάμεις μας, στο έργο μας. Έτσι θα κερδίσουμε την εμπιστοσύνη του λαού. Το μέλλον θα είναι δικό μας.

Σας ευχαριστώ.